

En la trajectòria, ben extensa a hores d'ara, de Rodolf Sirera trobem de tant en tant, i ja de bon començament, un seguit d'obres escrites conjuntament amb el seu germà Josep Lluís. Si fem una mica de memòria apressada, podem esmentar peces emblemàtiques del període del teatre independent com *Homenatge a Florentí Montfort* o la trilogia *La desviació de la paràbola*, formada per: *El brunzir de les abelles*, *El còlera dels déus* i *El capvespre del tròpic*. Una escriptura que mostra un primer punt d'atenció en la voluntat de reflexionar sobre un context concret, el del País Valencià; sens dubte, un projecte ambiciós i compromés amb la situació valenciana, bastit com un fresc històric sobre la nostra societat des de l'any 1868, amb l'esclat de La Gloriosa, fins a la pèrdua de les colònies espanyoles. Posteriorment, trobem la *Trilogia de les ciutats*, la qual aplega *Cavalls de mar*, *La partida*, recentment reeditada per Bromera, o *La ciutat perduda*.

Aquesta escriptura a quatre mans, a diferència del que ocorre amb les obres en solitari de Rodolf, se situen, si fa no fa, en el terreny del teatre històric o, potser seria millor dir, en el d'un teatre que ens proposa una determinada lectura de certes etapes o fets cabdals de la Història. En un principi, fou la Història més propera, la dels valencians de la Renaixença, o la dels valencians del darrer terç del segle XIX, o la del segle XX, al voltant de la Guerra Civil. En aquest recorregut s'observa, ja en la segona trilogia i sobretot en la que ara estan elaborant, *Europa en guerra*, una obertura cap al marc europeu i cap a èpoques més properes al present. Així, *Silenci de negra* (2000), obra que encetava el tercer projecte en comú, ens acosta a la França del període de la Segona Guerra Mundial, etapa que torna a presentar-se en *Benedicat*, el segon lliurament, tot i que situats ara a Croàcia. L'altra obra que ací ressenyem, estrenada pel Grup de Teatre de la Universitat de València, també ens transporta a espais europeus i a uns fets relacionats, en gran part, amb aquesta guerra i amb les seues conseqüències sobre la vida de Bertolt Brecht. Curiosament, tot i els elements agafats de la realitat, la vida i obra del dramaturg alemany o la Segona Guerra Mundial, aquestes darreres peces van acompanyades d'una nota que pretén deixar clar que, en cap cas,

El temps de la vida i els temps del relat

Josep Lluís i Rodolf Sirera
*El dia que Bertolt Brecht
va morir a Finlàndia*,
València, Universitat de València, 2006
88 pàgs.

Josep Lluís i Rodolf Sirera
Benedicat, València, 3i4, 2006
148 pàgs.

---

es tracta d'obres basades en fets reals ni que volen tenir un caràcter documental, encara que no hi són aliens els documents. Ara bé, és cert que totes dues obres manifesten un interès per vides concretes i fets puntuals que ens les esbossaran plenes de claroscurs. Tot plegat, com una constatació de la ineludible petja del context en els diferents temps de la vida, vista, si de cas, com una herència que fa nosa als individus i també a les societats que els acullen.

Sens dubte, un dels trets destacables de la producció dels Sirera és l'experimentació formal a què han sotmés el material ficcional amb què treballen, ja que han assajat amb una consciència aclaparadora maneres diverses de presentar-nos-el, les quals ens fan plantejar una reflexió sobre els límits de l'expressió teatral, de la ficció escènica o dels components i les potencialitats del relat. Sovint les característiques discursives semblen sorgir de la necessitat de plasmar una temàtica, no només a través d'uns personatges, sinó mitjançant recursos formals que en donaran compte. Aquesta circumstància es fa palesa especialment en aquelles obres on es planteja la consideració del temps com un fet discontinu o com un element subjectiu. La recepció de la ficció, en aquests casos, esdevé complexa i la temàtica al voltant del temps se sobreposa damunt els elements fictionals concrets per aportar una visió més general sobre els mecanismes de construcció/reconstrucció del relat. La «realitat», al capdavall, es

mostrarà ambigua, amarada de subjectivitats, de perspectives diverses, i perdrà l'aparent objectivitat de la convenció teatral. Ja no veiem el que passa o ha passat, almenys no només això, sinó que assistim a pensaments, somnis o malsons, records, produccions escrites dels personatges, amb unes estructures prolixes que juguen amb la fragmentació. Uns fragments que conflueixen, col·lideixen o s'entrecavalquen constituint un seguit de peces a través de les quals se'ns presenta una acció plena d'interrogants, la qual anirà mostrant-se i donant més d'una resposta inquietant.

És evident que tota aquesta aportació al tractament ficcional es pot trobar en les dues obres que ens ocupen. Així doncs, veiem que les ficcions que s'aborden són presentades des de la distinció de nivells temporals, bàsicament un present i un passat més o menys llunyà, i diferents espais. Les obres es mouen en un constant anar i tornar a dos o més moments i espais a la recerca o descobriment d'un passat desconegut que llasta el present dels personatges. Així, la línia temporal abandona la clàssica progressió i l'el·lipsi com a recursos formals per recórrer a les retrospeccions, com una manera de restituir o rescatar una memòria amagada o desconeguda. Com descobrint-nos que hi ha veritats oficials i veritats ocultes o soterrades. Que no sempre coneixem allò que va passar o que no sempre es vol recordar allò que va ocórrer. Ara bé, aquestes obres vénen a dir-nos que no hi ha cap altra manera de «tancar» la Història i les històries si no és encarant, amb totes les conseqüències individuals i col·lectives, uns fets incòmodes i, sovint, inassumibles temps després. La història restituida, o la memòria recuperada, sembla la via que els germans Sirera ens proposen per refermar la dignitat i insistir en la inapel·lable responsabilitat dels nostres actes. Tota una reflexió que, en absolut, hauria de ser aliena al present que vivim, a altres guerres i a altres protagonistes. Una reflexió que, en el cas de l'obra dedicada a Brecht, ens recorda el necessari reconeixement de les limitacions i les imperfeccions dels éssers humans, siguen aquests artistes, intel·lectuals, activistes o membres de les institucions més antigues i arrelades de la nostra vella Europa.

Ramon Roselló